

The Impact of the Tourism Industry on the Economic Development of Coastal Settlements Border: A case study of Ramin and Tis villages in Chabahar county

Mohammad Karim Raesi ¹ ✉, Abdul Rahman.irannejad ²

1. (Corresponding Author) Department of Geography, Payame Noor University, Tehran, Iran

Email: pnuraesi@pnu.ac.ir

2. Department of Geography and Land Use Planning, Chabahar International University, Chabahar, Iran

Email: abdolrahman.irannejad@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Article History:

Received:

12 February 2026

Received in revised form:

1 April 2026

Accepted:

24 April 2026

Available online:

1 June 2026

Keywords:

Tourism Industry,
Economic Development,
Coastal Settlements,
Ramin And Tis Chabahar
Villages.

ABSTRACT

Coastal tourism is a paradoxical and complex phenomenon. It is a valuable industry that balances economic development at the regional level and establishes a fair distribution of income, and also has a fundamental role in creating jobs and additional sources of direct and secondary income, which can be achieved by transferring wealth from wealthy societies and injecting it into the economy of third world countries. It is the most promising development tool for cities and villages that are the target of tourism. Therefore, the main goal of this research is to investigate the impact of the tourism industry on the economic development of coastal settlements in the target villages of Ramin and Tis in Chabahar county. The research method is descriptive-analytical in terms of its practical purpose, in terms of its quantitative nature and its implementation. SPSS and GIS Arc software and methods (random forest model and IGR index) were used for data analysis. The results of the test, according to the average value obtained (more than 3) in economic indicators, show the positive impact of the tourism industry on economic development. Also, the results of the Pearson correlation test showed that there is a positive and significant relationship between the economic indicators and the tourism industry of Chabahar county, at a significance level of less than 0.05. Further, the results of the two-sentence test showed that the attraction of tourists has an effect on infrastructure development, employment growth and income increase in Ramin and Tis villages in the county. Finally, according to the results of the network analysis method, it was found that most of the area is in a completely unsuitable condition, but the coastal areas with emphasis on the villages of Tis and Ramin are in a good condition.

Citation: Badri, S. A., Arianakia, M., & Karimi Aghcheh, R. (2026). Spatial Planning of Southern Iranian Cities and Its Role in the Optimal Management of Climate Migration: A case study of Region 8 Zoning. *Journal of Spatial Planning and Development of Coastal and Border Regions*, 2 (1), 59-74.
<http://doi.org/10.22034/jpd.2024.2041199.1060>

© The Author(s)

This is an open access article under the CC BY NC license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Publisher: International University of Chabahar

Extended Abstract

Introduction

Today, tourism as a sustainable economic activity has a great impact on the economic development of countries; and causes the socio-economic development of local communities. In recent decades, tourism has been recognized as the world's largest industry, which is considered as a multifaceted issue of important solutions to achieve sustainable development, because its environmental degradation effects are very small and a constant source.. The balance between the benefits of tourism determines the development of tourism activity and is one of the sustainable factors of tourism. Tourism development in a region is always affected by local capacities and capabilities. Therefore, in communities interested in tourism development, in order to achieve sustainability of tourism, measuring environmental capabilities on the one hand and choosing the appropriate type of tourism is of particular importance in land preparation. Land development in relation to tourism should be accompanied by a systemic view of this phenomenon, which is formed in the framework of supply and demand.

Methodology

The current research is applied in terms of purpose, quantitative in nature and descriptive-analytical in terms of implementation. The statistical population of all the people involved in tourism in Chabahar city, who are in two groups that were selected randomly, includes: all officials and government officials involved in tourism in the cultural heritage and tourism organization, which are 66 people. Activists of the tourism sector such as restaurants, hotels and transportation located around the surveyed villages, which are 100 people. From the first sample, the entire statistical population, which is 66 people. From the second sample, the number of 78 people was determined using Cochran's formula. Of these, 144 usable questionnaires were collected. Sample size To answer the questions of the research models, 20 experts (first group) were selected using targeted sampling. The information obtained from quantitative

findings is arranged in two descriptive and analytical (inferential) sections. Descriptive statistics including section, frequency and average were analyzed according to the type of variables. SPSS and Arc GIS software and methods (random forest model and IGR index) were used for data analysis.

Results and discussion

The findings of the research have been analyzed in two descriptive and inferential parts. The results of the descriptive findings showed that out of 144 respondents, 55 (38.3%) were women and 89 (61.7%) were men. In terms of education, 6 people (4.3 percent) have a bachelor's degree, 21 people (14.8 percent) have a diploma, 35 people (24.1 percent) have a postgraduate education, 66 people (45.7 percent) have a bachelor's degree, and 16 (11.1 percent) had a master's degree or higher. In terms of age, 34 people (23.5 percent) are between 20 and 30 years old, 76 people (52.5 percent) are between 31 and 40 years old, 28 people (19.7 percent) are between 41 and 50 years old, and 6 people (4.3 percent) were 51 years old and older. Also, in terms of work experience, 12 respondents (0.8 percent) had work experience of 1 to 5 years, 54 people (37.7 percent) had work experience of 6 to 10 years. year, 43 people (29.6 percent) had a work experience of 11 to 15 years, 29 people (20.4 percent) had a work experience of 16 to 20 years, and 6 people (4.3 percent) had a work experience of 21 years and above.

Conclusion

Economists refer to the tourism industry as a productive industry that creates development, capital and employment, and they pay special attention to this industry, so they believe that the proper development of tourism in an economic sense will increase foreign exchange. If the city of Chabahar can use the tourism potentials of the region, especially in the marine and coastal area, they will witness a tremendous prosperity in the region. The impact of this industry can be examined from different aspects and it is important that some of these components are: 1- Income growth 2- Employment in many fields 3- Dynamics of the retail market. 4- Activation of airports

and transportation systems (infrastructures)
5- Increasing investment. 6-Increase of local and indigenous and industrial productions, handicrafts and cultural products 7-Increase of private sector investment. Creating employment and obtaining stable and appropriate income as well as infrastructure development is one of the economic effects of this industry. Creating employment, earning income and developing infrastructure prevents the migration of villagers, on the other hand, it is very important in diversifying and enriching the local economy, for local productions, whether handicrafts or agricultural products, for the sustenance of tourists. It creates new markets. In addition, it is also effective in improving the quality of handicraft agricultural products. Tourism can become the basis for regional development and the formation of native and community-oriented tourism by tending to sustainable development at the regional level. Also, estimating the density and capacity in the areas; economic infrastructures in different sectors; economic empowerment; Ability to supply other products needed by tourists; Studying and estimating the facilities and different types of settlements in the areas and population centers of the region are among the things that should be taken into consideration in the preparation of the land based on tourism.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های ساحلی مرزی مطالعه موردی: روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار

محمد کریم رئیسی^۱ ✉، عبدالرحمن ایراننژاد^۲

۱- نویسنده مسئول، گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: pnuraesi@pnu.ac.ir

۲- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی آمایش سرزمین، دانشگاه بین‌المللی چابهار، چابهار، ایران. رایانامه: abdolrahman.irannejad@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۲۳	
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۱/۱۲	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۰۴	
تاریخ چاپ: ۱۴۰۵/۰۳/۱۱	
واژگان کلیدی: صنعت گردشگری، توسعه اقتصادی، سکونتگاه‌های ساحلی، روستاهای رمین و تیس چابهار.	گردشگری ساحلی پدیده‌ای متناقض و پیچیده است. صنعتی ارز آور، متعادل‌کننده توسعه اقتصادی در سطح مناطق و برقرارکننده توزیع عادلانه درآمد و همچنین برخوردار از نقش اساسی در ایجاد مشاغل و منابع تکمیلی مستقیم و ثانوی درآمد است که می‌تواند با انتقال ثروت از جوامع دارا و تزریق آن به اقتصاد کشورهای جهان سوم، امیدبخش‌ترین ابزار توسعه برای شهرها و روستاهای هدف گردشگری باشد. لذا هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های ساحلی در روستاهای هدف گردشگری رمین و تیس شهرستان چابهار می‌باشد. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی، بر حسب ماهیت کمی و نحوه اجراء آن، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزارهای SPSS و GIS Arc و روش‌های (مدل جنگل تصادفی و شاخص IGR) استفاده شد. نتایج آزمون با توجه به میزان میانگین به‌دست‌آمده (بیشتر از عدد ۳) در شاخص‌های اقتصادی، نشان‌دهنده تأثیر مثبت صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی می‌باشد. همچنین نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد، بین شاخص‌های اقتصادی و صنعت گردشگری شهرستان چابهار، در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵، ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. در ادامه نتایج آزمون دو جمله‌ای نشان داد، جذب گردشگر بر توسعه زیربنایی، رشد اشتغال و افزایش درآمد روستاهای رمین و تیس در شهرستان اثرگذار است. در نهایت طبق نتایج روش تحلیل شبکه‌ای مشخص شد بیشتر سطح محدوده شهرستان در وضعیت کاملاً نامناسب قرارگرفته است اما مناطق محدوده خط ساحلی با تأکید بر روستاهای تیس و رمین، در وضعیت مناسب قرار دارد.
استناد: رئیسی، محمد کریم و ایراننژاد، عبدالرحمن. (۱۴۰۵). تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های ساحلی مرزی مطالعه موردی: روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار. <i>مجله آمایش و توسعه نواحی ساحلی و مرزی</i> ، ۲ (۱)، ۷۴-۵۹.	
	
چابهار	

<http://doi.org/10.22034/jpd.2024.2041199.1060>

ناشر: دانشگاه بین‌المللی

© نویسندگان

مقدمه

امروزه گردشگری به عنوان یک فعالیت پایدار اقتصادی، تأثیر زیادی در توسعه اقتصاد کشورها دارد (Amare et al, 2021: 1) و سبب توسعه اقتصادی-اجتماعی جوامع محلی می‌گردد (Ma et al, 2022: 79). در دهه‌های اخیر، گردشگری به عنوان بزرگ‌ترین صنعت دنیا شناخته گردیده است (Liu et al, 2012: 413)، که به عنوان یک موضوع چندوجهی از راه‌حل‌های مهم برای دستیابی به توسعه پایدار محسوب می‌شود، زیرا اثرات تخریب زیست‌محیطی آن بسیار اندک و منبعی همیشگی است. تعادل میان مزایای گردشگری تعیین‌کننده جهت توسعه فعالیت گردشگری است و یکی از عوامل پایدار گردشگری است. توسعه گردشگری در یک منطقه همواره متأثر از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های محلی است. از این رو در جوامع علاقه‌مند به توسعه گردشگری، برای دستیابی به پایداری گردشگری، سنجش قابلیت‌های زیست‌محیطی از یک سو و انتخاب نوع مناسب گردشگری، اهمیت خاصی در آمایش زمین دارد (مجیدی‌ده‌شیخ و همکاران، ۱۳۹۶: ۶۱). آمایش سرزمین در رابطه با گردشگری، باید با نگاهی سیستمی با این پدیده همراه باشد که در چهارچوب عرضه و تقاضا شکل می‌گیرد (Gunn & Var, 2002: 56).

با توجه به مشکلات و مسائل متعددی که در دهه‌های اخیر گریبان گیر کشورهای در حال توسعه و به ویژه مناطق کم برخوردار و محرم شده است که برنامه‌ریزی‌های گذشته در این زمینه، نتوانسته‌اند در حل معضلات موجود چون فقر، اشتغال، بهداشت، امنیت غذایی، پایداری محیط‌زیست و امثال این‌ها به گونه‌ای موفقیت‌آمیز عمل کنند. یکی از راهبردها توجه به توسعه و رونق دادن به گردشگری در مناطقی که ظرفیت و توانمندی بالایی دارند، می‌باشد (حجاریان، ۱۴۰۱: ۱۱۹). با توجه به وجود انواع چالش در زمینه فعالیت‌های گردشگری در مناطق محروم و روستایی ایران وجود دارد از جمله این مسائل می‌توان به عدم آگاهی سرمایه‌گذاران از مزایای گردشگری و عدم وجود سیاست‌گذاری‌های درست و منطقی در این زمینه اشاره کرد که همه این عوامل در کنار یکدیگر باعث عدم توسعه فعالیت‌های گردشگری روستایی شده است (احمدی و عباسی، ۱۳۹۹: ۲۷۸). کشور ایران را با توجه به فاکتورها و ضوابط یونسکو می‌توان به عنوان ده کشور برجسته باستانی و تاریخی جهان نام برد، و با داشتن حدود ۵ هزار کیلومتر خط ساحلی در سه حوزه جغرافیایی مختلف (دریای خزر از سمت شمال، خلیج فارس و دریای عمان از سمت جنوب کشور) ظرفیت بالایی را در زمینه استقرار فعالیت‌های گردشگری دارا هستند. این بدان معناست که از این صنعت در ایران به درستی و مناسب بهره‌برداری نشده است. از جمله دلایلی که می‌توان به آن‌ها اشاره کرد که در زمینه توجه نکردن به گردشگری ساحلی در ایران مطرح می‌باشند فقدان یک نظام جامع در زمینه توان‌سنجی، برنامه‌ریزی و بهره‌برداری از انواع گردشگری ساحلی، فقدان الگوی مناسب بهره‌برداری از صنعت گردشگری و نیز کمبودهای و ضعف‌های زیرساختی را نام برد. چراکه که ضعف در بخش دسترسی بهینه به خدمات و تسهیلات گردشگری و توزیع نامناسب و ناعادلانه از جمله مهم‌ترین کمبودها و ضعف‌هایی هستند که به چشم می‌خورند؛ زیرا با توجه به این نکته که گردشگری از جمله بزرگ‌ترین کارهای خدماتی می‌باشد، مسائل مربوط به دسترسی بهینه به خدمات در تمامی زمینه‌ها باید به نحوی بسیار مطلوب ایجاد شود و در این راه گام‌های اساسی در جهت جلب رضایت و افزایش مدت اقامت گردشگران در حوزه‌های مختلف برداشته شود (مرشدی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۷۸).

سواحل جنوبی کشور و به ویژه منطقه چابهار به از مناطق مهم و استراتژیک در حوزه توسعه گردشگری ساحلی و روستایی می‌باشد که دارای پتانسیل و ظرفیت بالایی در این زمینه هستند و نقش تعیین‌کننده در توسعه این شهرستان و منطقه را دارا می‌باشد. با توجه به ظرفیت و توانمندی که سکونتگاه‌های روستایی این منطقه در حوزه گردشگری دارند

متأسفانه، موفقیت زیادی در جذب گردشگران و ماندگاری به دست نیاورده‌اند به طوری که این مناطق جزء محروم‌ترین و عقب‌افتاده‌ترین مناطق کشور از لحاظ ابعاد توسعه پایدار محسوب می‌شوند؛ که به نظر می‌رسد مسائل و معضلاتی مانند تفکر عدم وجود امنیت در منطقه، عدم سیاست‌گذاری مناسب در حوزه توجه به گردشگری ساحلی و روستایی، عدم هدایت و تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری، توزیع ناموزون سرمایه‌ها، ضعف‌های ساختاری-مدیریتی، و نبود یا کمبود زیرساخت‌های مناسب گردشگری و توزیع نامناسب و ناعادلانه آن‌ها و از همه مهم‌تر فقدان یک الگوی جامع و راهبردی مؤثر در این زمینه موجب عدم توسعه‌یافتگی شهرستان چابهار شده است.

با توجه به مسائل بیان‌شده ضرورت پژوهش و مطالعه در این حوزه و به خصوص در این منطقه بیشتر احساس شد چراکه گردشگری به عنوان یک فعالیت اقتصادی مطرح نیست بلکه تمامی ابعاد توسعه را در برمی‌گیرد که در ترقی و توسعه هر کشوری می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد. بنابراین یکی از راهکارهایی که جهت گسترش و توسعه این حوزه از فعالیت اقتصادی می‌تواند مفید باشد، شناسایی هر چه بهتر توانمندی‌ها و قابلیت‌های نقاط مستعد و برنامه‌ریزی دقیق جهت امکان‌سنجی این مناطق به لحاظ توان جذب گردشگر ساحلی می‌باشد. موفقیت فعالیت‌های گردشگری نیازمند تدوین و اجرای سیاست‌ها و طرح‌های مناسب و علمی می‌باشد و با توجه به اینکه شهرستان چابهار توانمندی‌های بالقوه زیادی در جذب گردشگران داخلی و خارجی را دارا می‌باشد و به عنوان قطب مهم گردشگری استان سیستان و بلوچستان شناخته شده است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های ساحلی در روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار است. این پژوهش در پی پاسخگویی به این سؤال است که گردشگری ساحلی تا چه میزان توانسته بر توسعه اقتصادی روستاهای رمین و تیس شهرستان چابهار تأثیرگذار باشد؟

نفر و ابوالحسنی (۱۴۰۲)، در پژوهشی به بررسی تأثیر توسعه گردشگری بر توسعه، پرداخته‌اند. نتایج مطالعه نشان داد که بین توسعه گردشگری و توسعه اقتصادی یک رابطه پایدار بلندمدت وجود دارد، بر اساس نتایج مدل تأثیر مثبت و معناداری به ترتیب بین تولید ناخالص داخلی و ورود گردشگران، نرخ ارز، تورم و هزینه‌های دولت وجود دارد. معرفی (۱۴۰۱)، در پژوهشی به بررسی نقش خوشه‌های گردشگری در توسعه منطقه‌ای در قم، پرداخته‌اند. نتایج به‌دست‌آمده رابطه میان افزایش شدت ارتباط در شاخه‌های گردشگری با افزایش رقابت‌پذیری منطقه‌ای را مورد تأیید قرار می‌دهد. علاوه بر آن عامل‌های مؤثر بر توسعه و تحریک رقابت‌پذیری منطقه‌ای به ترتیب درجه تأثیر در قالب ۴ عامل: ۱) روابط اجتماعی. ۲) روابط مکانی جغرافیایی؛ ۳) روابط اقتصادی و ۴) روابط نهادی - سازمانی را معرفی می‌نماید. اندایش و همکاران (۱۴۰۱)، در یک مطالعه جایگاه گردشگری دریایی و توسعه منطقه‌ای استان خوزستان را در مقایسه موردی با استان‌های ساحلی جنوبی کشور بررسی کردند. نتایج بیانگر آن می‌باشد که استان خوزستان پس از استان هرمزگان در رتبه دوم شاخص گردشگری دریایی قرار دارد و پس از آن استان‌های بوشهر و سیستان و بلوچستان قرار دارند. استان خوزستان در شاخص دسترسی و شاخص جاذبه گردشگری غیر دریایی رتبه اول، در شاخص زیرساخت‌ها و تعداد گردشگران دریایی رتبه دوم و در شاخص جاذبه گردشگری دریایی در بین چهار استان ساحلی جنوبی رتبه چهارم را دارد. احمدی و عباسی (۱۴۰۰)، در مقاله‌ای با عنوان «تحلیل موانع اقتصادی توسعه گردشگری در روستاها با استفاده از نظریه پایه مطالعه موردی: روستاهای هدف گردشگری استان زنجان» چنین نتیجه گرفتند که روستاهای هدف گردشگری استان زنجان با مشکلات اساسی مواجه هستند. در مقوله اقتصادی این مشکلات عبارت‌اند از: محدود بودن فصول گردشگری، آسیب‌پذیری اقتصاد کشاورزی، ضعف توانایی‌های فردی، فضای نامناسب اقتصادی، عدم ریسک‌پذیری، عدم آگاهی از بازار و ضعف دانش فنی کسب‌وکار. سرگزی و همکاران (۱۳۹۹)، در مقاله‌ای با عنوان «تحلیل استراتژیک توسعه صنعت گردشگری روستایی در وضعیت اقتصاد ایران» که از مدل SWAT استفاده شده است، نتیجه گرفتند که با

توجه به جایگاه صنعت گردشگری روستایی در ماتریس SPACE، صنعت در موقعیت تهاجمی ضعیفی قرار دارد. بنابراین ممکن است در آینده به سمت یک استراتژی محافظه کارانه حرکت کند. موسوی و همکاران (۱۳۹۸)، در مقاله‌ای تحت عنوان "توسعه گردشگری در مناطق روستایی با تأکید بر اولویت‌های سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها (مطالعه موردی: استان آذربایجان شرقی)" نتیجه گرفتند که علیرغم رونق نسبی روستاهای جنوبی استان آذربایجان شرقی، از نظر زیرساخت‌های گردشگری نسبت به روستاهای شمالی با توجه به اینکه گردشگران بیشتری به روستاهای جنوبی می‌روند، بیشترین کمبود امکانات و زیرساخت‌ها نیز در روستاهای گردشگری جنوب استان مشاهده می‌شود. بنابراین برنامه ریزان برای بهره‌مندی از مزایای گردشگری برای توسعه این مناطق باید به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های با کارکرد رفاهی و خدماتی و متناسب با نیاز گردشگران و با توجه به نیازهای بومی گردشگران توجه ویژه‌ای داشته باشند. امیرانتخابی و همکاران (۱۳۹۸)، در یک مطالعه تحت عنوان تعیین اولویت‌های گردشگری و سرمایه‌گذاری در مناطق نمونه گردشگری روستایی شمال غرب استان گیلان چنین نتیجه گرفتند که مکان‌های نمونه گردشگری (لیسار، تالاب استیل، گیسوم، لوندویل و پرسار) به عنوان اولویت اول برنامه‌ریزی و به عنوان قطب گردشگری تعیین شده‌اند، مکان‌های نمونه گردشگری (زیندانه، ارده، اسب رایز)، آق اولر و مریان، جوکندان، بامسبار ماسال، حیران، تازه آباد و سراگاه در اولویت دوم برنامه‌ریزی و به عنوان مرکز گردشگری و در نهایت مناطق نمونه گردشگری (بی بی یانلو، دشت دامن، الماس، اولسبلنگاه و سوباتان) در اولویت سوم قرار گرفتند. آن‌ها به عنوان یک نقطه توریستی برنامه‌ریزی و شناسایی گردیدند. اسمعیل‌نژاد و زارع نژاد اشکذری (۱۳۹۷)، در یک مطالعه تحت عنوان ارزیابی قابلیت اقلیمی سواحل دریای عمان برای برنامه‌ریزی گردشگری ساحلی با نگاهی کاربردی و هدف ارزیابی قابلیت‌های محیط طبیعی سواحل دریای عمان برای برنامه‌ریزی گردشگری ساحلی نتیجه گرفتند که حداقل چهار ماه از سال شرایط آب و هوایی ایده آل برای استفاده از پتانسیل سواحل عمان مانند شنا، غواصی، بادبادک سواری، قایق‌سواری دریا و ۵ ماه برای استفاده از ساحل مانند بازدیدهای ژئوتوریسمی مانند کوه‌ها و گل فشان‌ها مطلوب است.

ژنگ و خینگ^۱ (۲۰۲۳)، در پژوهشی به بررسی تأثیر اقتصادی گردشگری در توسعه شهرنشینی نوع جدید در شهرهای ساحلی چین در بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹، پرداخته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که: (۱) در طول دوره نمونه‌گیری، سطح شهرنشینی نوع جدید در شهرهای ساحلی همگی افزایش می‌یابد، اما سرعت افزایش هر شهر متفاوت است. (۲) تأثیر آستانه دوگانه گردشگری بر توسعه اقتصادی منطقه‌ای در شهرهای ساحلی وجود دارد، یعنی تأثیر اقتصادی گردشگری در شهرهای ساحلی هنگامی که شهرنشینی نوع جدید از دو آستانه (۰/۳۲۳ و ۰/۳۸۶) عبور می‌کند روند قابل توجهی از تقویت تدریجی نشان می‌دهد. (۳) ترویج اثر گردشگری بر توسعه اقتصادی ناهمگونی منطقه‌ای را در شهرهای ساحلی چین نشان می‌دهد. چن و همکاران^۲ (۲۰۲۲)، در پژوهشی به بررسی تکامل فضایی و زمانی عوامل مؤثر بر کارایی توسعه گردشگری در کمربند اقتصادی رودخانه یانگ تسه، چین، پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که میانگین کارایی توسعه گردشگری در کمربند اقتصادی رودخانه یانگ تسه در بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ در سطح متوسطی بوده است. آمارا و همکاران^۳ (۲۰۲۱)، در پژوهشی به بررسی تأثیر گردشگری آشپزی به عنوان محرک توسعه اقتصادی منطقه‌ای و احیای مجدد فرهنگی اجتماعی در ایالت منطقه‌ای ملی آمه‌ارا، در اتیوپی پرداخته‌اند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت صحیح گردشگری آشپزی با تقویت ارتباطات بین بخشی و توانمندسازی جوامع محلی،

1. Zhang and Xing

2. Chen et al

3. Amare

باعث توسعه اقتصادی و احیای مجدد فرهنگی اجتماعی مقصد می‌شود. چنگ و همکاران^۱ (۲۰۱۹)، در پژوهشی به تحلیل مکانی - زمانی توسعه گردشگری منطقه‌ای، پرداخته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که در مناطق توسعه‌یافته در حوزه گردشگری اقتصادی، عوامل فضایی و زمانی نقش مهمی در ارتقاء دارند، درحالی‌که در مناطق توسعه اقتصادی پایین در حوزه گردشگری، عوامل مکانی و زمانی نقش مهار را دارند. یاناسکو^۲ (۲۰۱۸)، در یک مطالعه تحت عنوان تأثیر گردشگری بر توسعه پایدار مناطق روستایی به بررسی نقش گردشگری در توسعه روستایی رومانی پرداخت. وی دریافت که گردشگری روستایی طی دهه‌های گذشته به عنوان روش و ابزار توسعه اقتصادی در این مناطق اهمیت یافته است و در رومانی در روستاهای موردبررسی نقش غیرقابل‌انکاری در توسعه روستاها داشته است. همچنین سه شاخص موردبررسی در این تحقیق، یعنی ثبات جمعیت، افزایش رفاه عمومی و ثبات اقتصادی و اجتماعی در نتیجه گردشگری روستایی گسترش پیدا کرده است. لی و همکاران^۳ (۲۰۱۶)، در یک تحقیق در مورد گردشگری و نابرابری درآمد منطقه‌ای؛ آن‌ها نقش توسعه گردشگری را در کاهش نابرابری درآمد منطقه‌ای در چین بررسی کرده‌اند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که گردشگری بین‌المللی و داخلی در نابرابری‌های منطقه‌ای هم در سطح جهانی و هم در سطح محلی تأثیر می‌گذارد. دومینگز و همکاران^۴ (۲۰۱۴) در تحقیقی بر رقابت‌پذیری مقاصد گردشگری و مقایسه دو کشور اسپانیا و استرالیا تمرکز کردند. نتایج نشان می‌دهد که در استرالیا کیفیت خدمات، برندهای تجاری و زیرساخت‌های مناسب برای جذب گردشگر بسیار مهم است. اقلیم و ساختارهای گردشگری محلی از مهم‌ترین عوامل جذب گردشگر به کشور اسپانیا می‌باشند.

مبانی نظری

گردشگری یکی از بزرگ‌ترین و سودآورترین صنایع جهان است و در بسیاری از کشورها از آن به عنوان یک استراتژی توسعه نام می‌برند (Akbari & Moradpoor, 2014: 41)؛ بنابراین بسیاری از کشورها صنعت گردشگری را منبع مهم درآمد، اشتغال، رشد بخش خصوصی و توسعه زیرساخت‌ها می‌دانند. در قرن بیست و یکم، صنعت گردشگری به ابزاری اصلی برای بهبود کیفیت زندگی و یکی از نیروهای شکل‌دهنده دنیای امروز بدل گشته است (Higgins Desbiolles, 2004: 67). گردشگری صنعتی رو به رشد در آینده می‌باشد و برخلاف بسیاری از صنایع دیگر که ممکن است با پیشرفت تکنولوژی به کلی تغییر کند، حتی در شکل کنونی آن، سهم بیشتری در اقتصاد جوامع دارد (حسنی و رحیم‌زاده، ۱۳۹۸: ۱۳۵). اکثر برنامه ریزان و سیاست‌گذاران توسعه از صنعت گردشگری به عنوان رکن اصلی توسعه پایدار نام می‌برند که با برنامه‌ریزی صحیح و اصولی و شناسایی فرصت‌ها و محدودیت‌ها، نقش مؤثری در توسعه مناطق و در نتیجه توسعه ملی و تنوع‌بخشی به اقتصاد ملی ایفا می‌کند (مشکینی و حیدری، ۱۳۹۰: ۳۷).

بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، گردشگری در بیش از ۵۰ درصد فقیرترین کشورهای جهان به یکی از سه عامل مؤثر بر توسعه اقتصادی تبدیل شده است و ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی کشورهای غربی و ۴۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را در کشورهای فقیر تشکیل می‌دهد (Wang & Xu, 2015: 517). گردشگری عملی می‌باشد که برای مناطق و فضاهای شهری مدنظر قرار گرفته است (Equipe et al., 2008: 265)؛ اما حفظ رشد و پویایی این بخش نیازمند توجه به پتانسیل‌های آن در روستاهاست (Lin & Chen, 2017: 346)؛ به همین خاطر در این سال‌ها توجه به

1. Cheng et al

2. Ibanescu

3. Yang and Fik

4. Dominguez et al

گردشگری روستایی افزایش پیدا کرده است. عاملی که منجر به توسعه اجتماعی و اقتصادی و بازسازی مناطق روستایی خواهد شد (Lee, 2013: 37) و به خصوص در کشورهایی که از کشاورزی و صنعت ضعیف برخوردار هستند، به عنوان محرک رشد و توسعه پایدار ایفای نقش می‌کند (Jucan & Jucan, 2013: 81).

مطالعات گوناگون بیانگر این است که فعالیت‌های گردشگری در جوامع روستایی اثرات مثبتی بر تنوع فعالیت‌های اقتصادی و رشد اقتصادی دارد و از مهاجرت روستاییان جلوگیری می‌کند (Müller & Jansson, 2007: 67)، بهبود ارزش اقتصادی محصولات غذایی تولیدی (Roberts et al., 2017: 132)، افزایش وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاییان (Muresan et al., 2016: 8)، رشد کارآفرینان محلی (Kim & Woo, 2015: 84)، افزایش کیفیت زندگی روستایی (Lin & Chen, 2017: 436) و حمایت از توسعه پایدار (Androshchuk & Chernenko, 2016: 35) گردیده و در واقع گردشگری باعث ایجاد انگیزه در روستاییان به ویژه جوانان برای ایجاد مشاغل جدید شده است. ترویج گردشگری در روستاهای دارای اقتصاد قوی تأثیر مثبت دارد و در روستاهای با اقتصاد ضعیف باعث افزایش درآمد و اشتغال نامتوازن می‌شود. اگرچه در مناطق کمتر برخوردار نتایج مثبت گردشگری بیشتر می‌باشد (Butler & Clark, 1992: 166).

گردشگری روستایی نیز به عنوان یک راه حل درمانی برای توسعه اقتصادی بسیاری از روستاها مطرح شده است و بیشتر برنامه ریزان گردشگری، گردشگری را محرک توسعه پایدار می‌دانند. البته در مورد تأثیر گردشگری بر روستاها نظرات متفاوت است (Hajimirrahimi et al, 2017: 531). رسیدن به همه اثرات مثبت در یک دوره خیلی مشکل می‌باشد (Choi & Sirakaya, 2005: 380)؛ زیرا مزیت‌های گردشگری همیشه در مناطق روستایی مشخص نمی‌باشد (Cerić, 2016: 73). وجود زیرساخت‌های گردشگری لزوماً به توسعه گردشگری روستایی منجر نمی‌شود و اکثر جوامع روستایی از آثار مثبت گردشگری برخوردار می‌گردند (Cavaco, 1999: 281).

گردشگری روستایی راه حل همه دردها و مشکلات روستاها نیست. اما یکی از روش‌هایی است که ممکن است اثرات اقتصادی مهمی داشته باشد و به نوعی به کند شدن روند تخلیه سکونتگاه‌های روستایی و کاهش مهاجرت روستاییان کمک کند. رشد گردشگری به عنوان یک استراتژی برای توسعه روستایی ایده نسبتاً نوینی می‌باشد که سیاست‌گذاران محلی در جوامع روستایی پی به اهمیت آن برده‌اند (رکن‌الدین افتخاری و قادری، ۱۳۸۱: ۲۳).

داس و چاترجی (۲۰۱۵) گردشگری را راه حل قطعی در جهت توسعه نواحی روستایی برمی‌شمارند (Das & Chatterjee, 2015: 3). وان هردن (۲۰۱۰) دیدگاه محافظه‌کاری دارد و گردشگری را روند برنامه‌ریزی همه‌جانبه‌ای معرفی می‌نماید که فرصت‌هایی را در جهت به حداقل رساندن زیان‌ها و به حداکثر رساندن منافع توسعه مهیا می‌سازد (Van Heerden, 2010: 7). بریبی (۲۰۱۴) در رویکردی مختلف به علل زیر، گردشگری روستایی را موتور محرک توسعه روستایی معرفی می‌نماید (Breiby, 2014: 10).

سازمان جهانی گردشگری سیستم گردشگری را به دو بخش اصلی تقسیم می‌کند. یکی از عوامل تقاضا شامل بازارهای گردشگری بین‌المللی، داخلی (ملی و منطقه‌ای) و ساکنان محلی و سایر عوامل عرضه از جمله فعالیت‌ها و جاذبه‌ها (جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی، تاریخی، پارک‌های تفریحی، باغ‌وحش‌ها) باغ‌های گیاه‌شناسی، آکواریوم‌ها و غیره می‌باشد. (اقامت (هتل‌ها، متل‌ها، هتل آپارتمان‌ها، مهمان‌سراها و ...)، خدمات و امکانات گردشگری (دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری، رستوران‌ها، خرید، بانکی، صرافی، خدمات و امکانات پستی و پزشکی و ...)، حمل‌ونقل (هوا، زمین، دریا)، تأسیسات و زیرساخت‌ها (شامل آب‌رسانی، تأمین برق، فاضلاب، دفع زباله و مخابرات) و عناصر سازمانی

(سازمان جهانی جهانگردی، ۱۳۷۹: ۱۶-۱۴). کاسپار^۱ گردشگری را سیستمی باز متشکل از یک ساختار درونی، شامل سیستم‌های فرعی و فرعی با سیستمی فراگیر متشکل از محیط‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فناوری و اکولوژیکی دانست که با یکدیگر در ارتباط هستند. او معتقد بود که ساختار درونی نظام را نباید جدا از محیط پیرامون در معنا و مفهوم آن بررسی کرد. خود این واقعیت که انسان در مرکز رویداد گردشگری قرار دارد، ما را مجبور می‌کند تا بررسی جزئی و گسسته را نادیده بگیریم. ما باید خود را از تفکر تک بعدی رها کنیم و سعی کنیم تا حد امکان یکپارچه به مشکلات بپردازیم (مؤمنی، ۱۳۸۶: ۲۳). هولدن^۲ از جمله متفکرانی می‌باشد که به گردشگری به عنوان یک نظام توجه می‌کند. وی با نشان دادن عناصر مختلف سیستم گردشگری به اهمیت داده‌های سیستم گردشگری در منظر زیست‌محیطی، منابع انسانی و طبیعی اشاره و برجسته می‌کند. وی معتقد است در سیستم گردشگری سه زیر نظام یعنی مقصد، گردشگری و حمل‌ونقل مهم هستند که همدیگر را پوشش داده و به هم وابسته هستند. در سیستم مقصد، جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی برای جذب گردشگری مهم هستند که منجر به خروج از سیستم می‌شود. داده‌های خروجی سیستم به درآمد و علاقه گردشگران بستگی دارد که تغییرات فرهنگی و محیطی جامعه را در پی داشته باشد (Holden, 2000: 8).

روش پژوهش

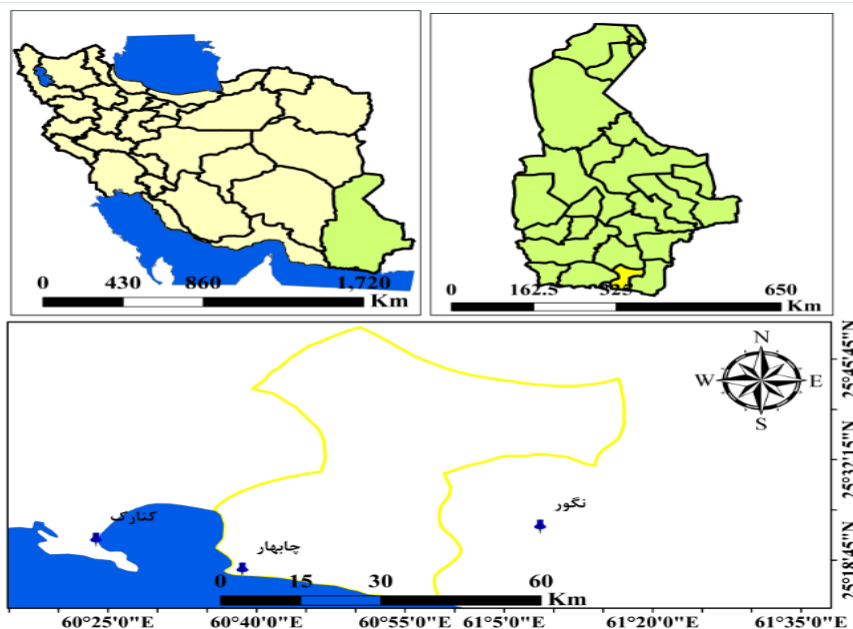
پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر ماهیت به صورت کمی و از نظر شیوه اجراء توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری کلیه افراد درگیر با گردشگری در شهرستان چابهار که در دو گروه قرار دارند که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند شامل: کلیه مسئولین و دست‌اندرکاران دولتی درگیر در گردشگری در سازمان میراث فرهنگی و گردشگری که به تعداد ۶۶ نفر می‌باشند. فعالین بخش گردشگری نظیر رستوران‌ها، هتل‌ها و حمل‌ونقل واقع در اطراف روستاهای موردبررسی که به تعداد ۱۰۰ نفر می‌باشند. از نمونه اول کل جامعه آماری که به تعداد ۶۶ نفر می‌باشند. از نمونه دوم با استفاده از فرمول کوکران به تعداد ۷۸ نفر تعیین شد. که از این تعداد ۱۴۴ پرسشنامه قابل استفاده جمع‌آوری شد. حجم نمونه برای پاسخگویی به سؤالات مدل‌های پژوهش با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، ۲۰ نفر از افراد خبره (گروه اول) انتخاب شد. اطلاعات به دست آمده از یافته‌های کمی در دو بخش توصیفی و تحلیلی (استنباطی) تنظیم شده است. آمار توصیفی شامل بخش، فراوانی و میانگین با توجه به نوع متغیرها موردبررسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS و Arc GIS و روش‌ها (مدل جنگل تصادفی^۳ و شاخص IGR) استفاده شد. جنگل تصادفی روشی است برای میانگین‌گیری با هدف کاهش واریانس با استفاده از درخت‌های تصمیم عمیقی که از قسمت‌های مختلف داده آموزشی ایجاد شده باشند. در این روش معمولاً افزایش جزئی سوگیری و از دست رفتن کمی از قابلیت تفسیر اتفاق افتاده اما در کل عملکرد مدل را بسیار افزایش خواهد داد (Piryonesi et al, 2020).

محدوده مورد مطالعه

چابهار از نظر جغرافیایی در ۶۰ درجه و ۳۷ دقیقه طول شرقی و ۲۵ درجه و ۱۷ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. این شهرستان از شمال با شهرستان‌های ایرانشهر و نیکشهر، از شرق با پاکستان، از جنوب با دریای عمان و از غرب با شهرستان جاسک همسایه است. شهرستان چابهار که مرکز آن بندر چابهار است از دو بخش مرکزی و دشتیاری تشکیل شده است. شهرستان کنارک علاوه بر مرکز شهرستان چابهار و مرکز دهستان دشتیاری (شهرستان ناگور) از

1. Kaspar
2. Holden
3. Random forest

اهمیت ویژه‌ای در این منطقه برخوردار است. فاصله هوایی چابهار تا تهران ۱۴۵۶ کیلومتر و فاصله زمینی ۱۹۶۱ کیلومتر از طریق جاده ایرانشهر - کرمان است. فاصله بندر چابهار تا مرکز استان ۷۲۱ کیلومتر است. این بندر هم عرض جغرافیایی بندر میامی در آمریکا است و میانگین دما در شهرستان چابهار ۲۳ درجه و میانگین دما ۳۴ درجه می‌باشد (سالنامه آماری سیستان و بلوچستان، ۱۴۰۱).

شکل ۱. موقعیت سیاسی شهرستان چابهار در استان سیستان و بلوچستان و کشور، منبع: پایگاه داده‌های علوم زمین

یافته‌ها

یافته‌های تحقیق به دو بخش توصیفی و استنباطی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج یافته‌های توصیفی نشان داد که از ۱۴۴ فرد پاسخگو ۵۵ نفر (۳۸/۳ درصد) زن و ۸۹ نفر (۶۱/۷ درصد) مرد بودند. از نظر تحصیلات ۶ نفر (۴/۳ درصد) تحصیلات زیر دیپلم، ۲۱ نفر (۱۴/۸ درصد) تحصیلات دیپلم، ۳۵ نفر (۲۴/۱ درصد) تحصیلات فوق دیپلم، ۶۶ نفر (۴۵/۷ درصد) تحصیلات کارشناسی و ۱۶ نفر (۱۱/۱ درصد) تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر داشته‌اند. از نظر سن ۳۴ نفر (۲۳/۵ درصد) دارای سن ۲۰ تا ۳۰ سال، ۷۶ نفر (۵۲/۵ درصد) دارای سن ۳۱ تا ۴۰ سال، ۲۸ نفر (۱۹/۷ درصد) دارای سن ۴۱ تا ۵۰ سال و ۶ نفر (۴/۳ درصد) دارای سن ۵۱ سال به بالا بودند. همچنین از نظر سابقه کار پاسخگو ۱۲ نفر (۸/۰ درصد) دارای سابقه کار ۱ تا ۵ سال، ۵۴ نفر (۳۷/۷ درصد) دارای سابقه کار ۶ تا ۱۰ سال، ۴۳ نفر (۲۹/۶ درصد) دارای سابقه کار ۱۱ تا ۱۵ سال، ۲۹ نفر (۲۰/۴ درصد) دارای سابقه کار ۱۶ تا ۲۰ سال و ۶ نفر (۴/۳ درصد) دارای سابقه کار ۲۱ سال و بالاتر بودند.

بررسی تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی

در این بخش جهت بررسی تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است. برای جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه بسته، دارای جهت مثبت و طیف پنج گزینه‌ای لیکرت ۱ تا ۵ (خیلی کم، امتیاز ۱، کم، امتیاز ۲، متوسط، امتیاز ۳، زیاد، امتیاز ۴، خیلی زیاد، امتیاز ۵) صورت گرفت. در این راستا، هر چقدر میانگین هر یک از گویه‌های مورد بررسی در بعد اقتصادی از حد وسط که در طیف لیکرت (۳) است، کمتر باشد، بیانگر وضعیت بد گویه‌های اقتصادی در شهرستان چابهار با تأکید بر جایگاه صنعت گردشگری

است، ولی هر چه میانگین هر یک از گویه‌ها بالاتر از حد وسط باشد، نشان‌دهنده وضعیت مطلوب گویه‌های اقتصادی در شهر چابهار با تأکید بر جایگاه صنعت گردشگری است. همچنین در این آزمون اگر مقدار سطح معنی‌دار (sig)، از (۰/۰۵) کمتر باشد، بیانگر این است که می‌توان میانگین حاصل از نمونه را به کل ساکنان شهرستان چابهار تعمیم داد. با توجه به نتایج یافته‌ها و با احتساب دامنه طیفی که بین ۱ تا ۵ و بر اساس طیف لیکرت در نوسان است، این میزان در گویه‌های بعد اقتصادی بیشتر از عدد مطلوبیت ۳ ارزیابی شده و در سطح آلفای ۰/۰۰۰ معنادار است. همچنین تحلیل میانگین عددی این گویه‌ها در روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار نشان‌دهنده تأثیر مثبت صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی می‌باشد. همچنین بیشترین میانگین در ارتباط با شاخص‌های اقتصادی (افزایش درآمد) به میزان ۳/۹۰ و کمترین میانگین برای شاخص (جذب سرمایه‌گذاری خصوصی) به میزان ۳/۱۹ می‌باشد (جدول ۱).

جدول ۱. بررسی تأثیر صنعت گردشگری بر توسعه اقتصادی روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار

حد متوسط (۳): میانگین فرضی						
وضعیت	فاصل اطمینان		سطح معناداری	T	میانگین	گویه
	تفاوت ۰/۹۵					
	بالا	پایین				
مطلوب	۳/۸۱	۳/۹۴	۰/۰۰۰	۲۳/۷۸۱	۳/۸۶	تقویت پایه‌های اقتصادی (افزایش اشتغال و کاهش بیکاری)
مطلوب	۳/۱۴	۳/۳۰	۰/۰۰۰	۲۳/۸۱۹	۳/۲۱	کاهش فقر
مطلوب	۳/۱۴	۳/۳۱	۰/۰۰۰	۲۳/۴۸۰	۳/۲۱	رشد فعالیت‌های خدماتی
مطلوب	۳/۳۰	۳/۴۸	۰/۰۰۰	۲۳/۵۵۳	۳/۳۸	افزایش جمعیت فعال در سطح روستا
مطلوب	۳/۷۰	۳/۸۳	۰/۰۰۰	۲۳/۴۴۲	۳/۷۹	امنیت درآمد
مطلوب	۳/۱۳	۳/۳۱	۰/۰۰۰	۲۳/۶۱۷	۳/۱۹	جذب سرمایه‌گذاری خصوصی
مطلوب	۳/۱۰	۳/۴۲	۰/۰۰۰	۲۳/۵۳۸	۳/۲۹	جذب سرمایه‌گذاری دولتی
مطلوب	۳/۴۰	۳/۶۱	۰/۰۰۰	۲۳/۵۴۲	۳/۵۱	افزایش تولیدات دامی
مطلوب	۳/۲۷	۳/۵۱	۰/۰۰۰	۲۳/۲۱۸	۳/۳۸	افزایش کیفی و کمی سطح زیر کشت محصولات کشاورزی
مطلوب	۳/۸۴	۳/۹۵	۰/۰۰۰	۲۳/۸۸۲	۳/۹۰	افزایش درآمد
مطلوب	۳/۸۰	۳/۹۲	۰/۰۰۰	۲۳/۷۰۹	۳/۸۴	تنوع شغلی در سطح روستا
مطلوب	۳/۷۴	۳/۹۰	۰/۰۰۰	۲۳/۳۸۶	۳/۷۲	انعطاف‌پذیری اقتصادی

تأثیر جذب گردشگر بر توسعه زیربنایی

برای بررسی تأثیر جذب گردشگر بر توسعه زیربنایی روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار از آزمون ناپارامتری دو جمله‌ای استفاده شده است. نمرات بین ۱ تا ۵ می‌باشد. بنابراین مقدار آزمون برابر ۳ که میزان متوسط متغیر است در نظر گرفته شده است. این آزمون داده‌ها را از نقطه برش به دو گروه تقسیم کرده و فراوانی دو گروه را باهم مقایسه می‌کند. اگر فراوانی طبقه بزرگ‌تر از نقطه برش بیشتر باشد نشان‌دهنده وضعیت مطلوب است. احتمال مشاهده شده برای طبقه «کوچک‌تر و مساوی با ۳» برابر ۰/۴۴ و برای طبقه «بزرگ‌تر از ۳» برابر ۰/۵۶ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ است. از طرفی چون احتمال مشاهده شده برای طبقه «بزرگ‌تر از ۳» بیشتر است نتیجه می‌گیریم که جذب گردشگر بر توسعه زیربنایی سکونتگاه‌های روستایی مورد مطالعه در شهرستان چابهار اثرگذار است. (جدول ۲).

جدول ۲. آزمون دو جمله‌ای برای بررسی تأثیر جذب گردشگر بر توسعه زیربنایی روستاهای رمین و تیس

متغیر وابسته	گروه	حدود طبقه	تعداد	احتمال مشاهده	احتمال آزمون	سطح معنی‌داری
تأثیر جذب گردشگر بر توسعه زیربنایی روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار	گروه اول	≤ 3	۹۶	۰/۴۴	۰/۵	۰/۰۰۰
	گروه دوم	> 3	۴۸	۰/۵۳		
کل			۱۴۴	۱۰۰		

تأثیر جذب گردشگر بر رشد اشتغال

برای بررسی تأثیر جذب گردشگر بر رشد اشتغال روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار از آزمون ناپارامتری دو جمله‌ای استفاده شده است. نمرات بین ۱ تا ۵ می‌باشد. بنابراین مقدار آزمون برابر ۳ که میزان متوسط متغیر است در نظر گرفته شده است. این آزمون داده‌ها را از نقطه برش به دو گروه تقسیم کرده و فراوانی دو گروه را باهم مقایسه می‌کند. اگر فراوانی طبقه بزرگ‌تر از نقطه برش بیشتر باشد نشان‌دهنده وضعیت مطلوب است. احتمال مشاهده شده برای طبقه «کوچک‌تر و مساوی با ۳» برابر ۰/۲۵ و برای طبقه «بزرگ‌تر از ۳» برابر ۰/۷۵ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ است. از طرفی چون احتمال مشاهده شده برای طبقه «بزرگ‌تر از ۳» بیشتر است نتیجه می‌گیریم که جذب گردشگر بر رشد اشتغال در سکونتگاه‌های مورد مطالعه تأثیرگذار می‌باشد. (جدول ۳).

جدول ۳. آزمون دو جمله‌ای برای بررسی تأثیر جذب گردشگر بر اشتغال روستاهای رمین و تیس

متغیر وابسته	گروه	حدود طبقه	تعداد	احتمال مشاهده	احتمال آزمون	سطح معنی‌داری
تأثیر جذب گردشگر بر رشد اشتغال روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار	گروه اول	≤ 3	۵۸	۰/۲۵	۰/۵	۰/۰۰۰
	گروه دوم	> 3	۸۶	۰/۷۵		
کل			۱۴۴	۱۰۰		

تأثیر گردشگر بر افزایش درآمد

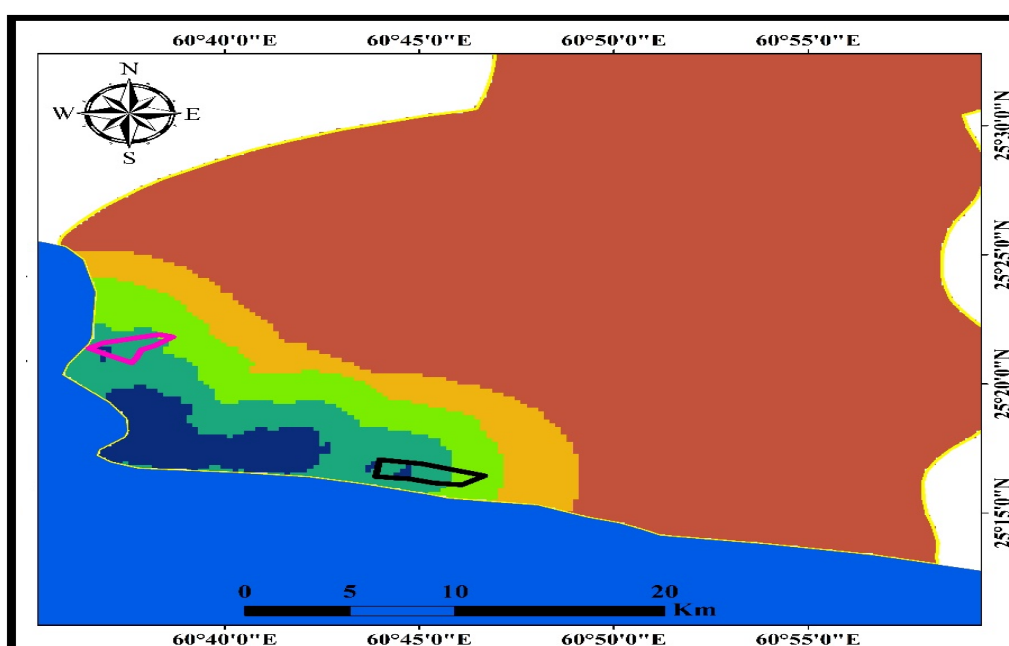
چون توزیع این متغیر غیر نرمال بود برای آزمون این فرضیه از آزمون ناپارامتری دو جمله‌ای استفاده شده است. نمرات بین ۱ تا ۵ می‌باشد. بنابراین مقدار آزمون برابر ۳ که میزان متوسط متغیر است در نظر گرفته شده است. این آزمون داده‌ها را از نقطه برش به دو گروه تقسیم کرده و فراوانی دو گروه را باهم مقایسه می‌کند. اگر فراوانی طبقه بزرگ‌تر از نقطه برش بیشتر باشد نشان‌دهنده وضعیت مطلوب است. احتمال مشاهده شده برای طبقه «کوچک‌تر و مساوی با ۳» برابر ۰/۲۴ و برای طبقه «بزرگ‌تر از ۳» برابر ۰/۷۶ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ است. از طرفی چون احتمال مشاهده شده برای طبقه «بزرگ‌تر از ۳» بیشتر است نتیجه می‌گیریم که جذب گردشگر بر توسعه درآمد افراد در سکونتگاه‌های ساحلی تأثیرگذار می‌باشد. (جدول ۴).

جدول ۴. آزمون دو جمله‌ای برای تأثیر جذب گردشگر بر افزایش درآمد روستاهای رمین و تیس

متغیر وابسته	گروه	حدود طبقه	تعداد	احتمال مشاهده	احتمال آزمون	سطح معنی‌داری
تأثیر جذب گردشگر بر افزایش درآمد روستاهای رمین و تیس در شهرستان چابهار	گروه اول	≤ 3	۷۳	۰/۲۴	۰/۵	۰/۰۰۰
	گروه دوم	> 3	۷۱	۰/۷۶		
کل			۱۴۴	۱۰۰		

پهنه بندی آمایشی، مناطق مستعد

به منظور پهنه بندی آمایشی، مناطق مستعد سطح شهرستان چابهار با تأکید بر روستاهای رمین و تیس جهت امکان توسعه گردشگری از تحلیل شبکه استفاده شده است. نتایج نشان داد که بیشتر سطح محدوده در وضعیت کاملاً نامناسب قرار گرفته است. مناطق کاملاً نامناسب دارای مساحت ۱۷۵۰ کیلومترمربع، نامناسب با مساحت ۲۲۷ کیلومترمربع، وضعیت متوسط با مساحت ۲۰۵,۵ کیلومترمربع همچنین مناطق مناسب و کاملاً مناسب با مساحت ۲۲۴,۵ هکتار می‌باشد. با توجه به مناطق مختلف مناطق کاملاً مناسب بیشتر در جنوب و متمایل به سواحل قرار دارد. طبق این نتایج مناطق محدوده از خط ساحلی در وضعیت کاملاً مناسب و مناسب قرار دارد. همین موضوع جدیدت و اقدامات مهم در این منطقه باید به دنبال داشته باشد. این منطقه از لحاظ زیرساخت بسیار ضعیف می‌باشد. اما باید توجه داشت در سری زمانی تا حدی زیرساخت توسعه پیدا کرده و همین باعث جذب گردشگر و افزایش توان اقتصادی شده است (شکل ۲).

شکل ۲. نقشه نهایی مکان‌یابی بهترین مکان‌ها برای گردشگری از نظر زیرساخت‌ها

بحث

شهرستان چابهار اگر بتواند از پتانسیل‌ها گردشگری منطقه به خصوص در حوزه دریایی و ساحلی استفاده کند شاهد شکوفایی شگرفی در سطح منطقه خواهند شد. تأثیر این صنعت از جهات مختلف قابل بررسی و مهم است که تعدادی از این مؤلفه‌ها عبارت‌اند از: ۱- رشد درآمد ۲- اشتغال در بسیاری از زمینه‌ها ۳- پویایی بازار خرده‌فروشی. ۴- فعال شدن فرودگاه‌ها و سیستم‌های حمل‌ونقل (زیرساخت‌ها) ۵- افزایش سرمایه‌گذاری. ۶- افزایش تولیدات محلی و بومی و صنعتی، صنایع دستی و محصولات فرهنگی ۷- افزایش میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی. ایجاد اشتغال و دستیابی به درآمد پایدار و مناسب و همچنین توسعه زیرساخت‌ها از آثار اقتصادی این صنعت است. ایجاد اشتغال، کسب درآمد و توسعه زیرساخت‌ها، باعث جلوگیری از کوچ و مهاجرت روستاییان می‌شود از طرفی در تنوع و غنا بخشیدن به اقتصاد محلی حائز اهمیت بسیار است، برای تولیدات محلی اعم از صنایع دستی و یا محصولات کشاورزی جهت ارتزاق گردشگران بازارهای جدیدی ایجاد می‌کند، علاوه بر آن، در بهبود کیفیت فرآورده‌های کشاورزی صنایع دستی نیز مؤثر

می‌باشد.

نتیجه‌گیری

بیش از دو دهه است که سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و صاحب‌نظران در ایران به روش‌های مختلف برنامه‌ریزی از قبیل منطقه‌ای، فضایی و آمایش سرزمین توجه کرده‌اند؛ به طوری که با تدوین راهبردهای مطلوب و درون‌زا بر توان‌ها و منابع محیطی نواحی جغرافیایی تأکید ورزند و توسعه‌ای جامع و فراگیر ایجاد کنند که در آن، تعادل منطقه‌ای در زمینه‌های طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و گردشگری برقرار شده است. در ایران نیز مانند بیشتر کشورهای درحال توسعه، یک، دو یا در نهایت چند منطقه، مسئولیت اصلی را در تولید ملی و ارائه خدمات عمومی و بالطبع شکوفایی اقتصادی اجتماعی بر عهده داشته‌اند که به قیمت عقب‌نگه‌داشتن مناطق دیگر بوده است. باید اذعان کرد که نابرابری و محرومیت به مثابه آن روی سکه توسعه، خطری مستقیم برای امنیت جامعه به شمار می‌آید و بدون توجه و برنامه‌ریزی عمومی برای از میان برداشتن نابرابری، هیچ‌گونه برنامه‌ریزی توسعه گردشگری نباید انجام شود. توسعه متعادل و هماهنگ مناطق، پیش‌نیازی بسیار مهم برای پایداری گردشگری و پیشرفت یکپارچه منطقه است.

اقتصاددانان از صنعت گردشگری به عنوان یک صنعت مولد ایجاد توسعه، سرمایه و اشتغال‌زا نام می‌برند و توجه خاصی به این صنعت دارند لذا معتقدند توسعه صحیح گردشگری به لحاظ اقتصادی موجب افزایش ارزآوری می‌شود. شهرستان چابهار اگر بتواند از پتانسیل‌ها گردشگری منطقه به خصوص در حوزه دریایی و ساحلی استفاده کند شاهد شکوفایی شگرفی در سطح منطقه خواهند شد. تأثیر این صنعت از جهات مختلف قابل‌بررسی و مهم است که تعدادی از این مؤلفه‌ها عبارت‌اند از: ۱- رشد درآمد ۲- اشتغال در بسیاری از زمینه‌ها ۳- پویایی بازار خرده‌فروشی. ۴- فعال شدن فرودگاه‌ها و سیستم‌های حمل‌ونقل (زیرساخت‌ها) ۵- افزایش سرمایه‌گذاری. ۶- افزایش تولیدات محلی و بومی و صنعتی، صنایع دستی و محصولات فرهنگی ۷- افزایش میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی. ایجاد اشتغال و دستیابی به درآمد پایدار و مناسب و همچنین توسعه زیرساخت‌ها از آثار اقتصادی این صنعت است. ایجاد اشتغال، کسب درآمد و توسعه زیرساخت‌ها، باعث جلوگیری از کوچ و مهاجرت روستاییان می‌شود از طرفی در تنوع و غنا بخشیدن به اقتصاد محلی حائز اهمیت بسیار است، برای تولیدات محلی اعم از صنایع دستی و یا محصولات کشاورزی جهت ارتزاق گردشگران بازارهای جدیدی ایجاد می‌کند، علاوه بر آن، در بهبود کیفیت فراورده‌های کشاورزی صنایع دستی نیز مؤثر می‌باشد. گردشگری می‌تواند با گرایش به توسعه پایدار در سطح منطقه، زمینه‌ساز توسعه منطقه‌ای و شکل‌گیری گردشگری بومی و جامعه محور گردد. همچنین برآورد تراکم و ظرفیت‌پذیری در نواحی؛ زیربنای اقتصادی در بخش‌های مختلف؛ توان‌سنجی اقتصادی؛ قابلیت عرضه دیگر محصولات موردنیاز گردشگران؛ بررسی و برآورد امکانات و گونه‌های مختلف سکونتگاهی در نواحی و مراکز جمعیتی منطقه از جمله مواردی هستند که در آمایش سرزمین مبتنی بر گردشگری باید مورد توجه قرار گیرد.

در نهایت باید گفت آمایش سرزمینی منطقه و عدالت توسعه‌ای در جغرافیای مکران نباید کل تمرکز توسعه و سرمایه‌گذاری در سواحل مکران صرفاً بر چابهار باشد چون قطعاً باعث آبادانی یک نقطه و رهایی طول سواحل مکران می‌شود. به نظر می‌رسد، سازمان توسعه مکران برای تسریع نظارت در پروژه‌های زیرساختی هرچه سریع‌تر باید با در نظر گرفتن همه جوانب توسعه‌ای تشکیل شود. به تأخیر افتادن تشکیل سازمان توسعه سواحل مکران در حالی است که همین حالا بنادر رقیب سواحل مکران در کشورهای عمان و پاکستان با توسعه روزافزون روبه‌رو هستند و با جذب سرمایه‌گذار و بار در حال خارج کردن سواحل اقیانوسی ایران از دور رقابت هستند از همین رو مسئولان امر باید در این زمینه بسیار

هوشمندانه عمل کنند علاوه بر آنکه عمده این سواحل در استان سیستان و بلوچستان قرار دارد محرومیت نیز در این استان موج می‌زند بنابراین باید در ردیف توسعه سواحل مکران و تشکیل سازمان آن به سیستان و بلوچستان توجه ویژه ای داشت.

حامی مالی

این اثر حامی مالی ندارد.

سهم نویسندگان در پژوهش

نویسندگان در تمامی بخش‌ها و مراحل پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از همه کسانی که در انجام این پژوهش به ما یاری رساندند، به‌ویژه کسانی که کار ارزیابی کیفیت مقالات را انجام دادند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

- احمدی، منیژه و عباسی، فریبا. (۱۴۰۰). واکاوی موانع اقتصادی توسعه گردشگری در نواحی روستایی با استفاده از نظریه بنیانی (مورد مطالعه: روستاهای هدف گردشگری استان زنجان). *فصلنامه گردشگری و توسعه*، ۱۰(۲)، ۲۷۷-۲۹۶.
- امیرانتخابی، شهرام؛ ویسی، رضا؛ سبیکار، مژگان و محمودی‌نیا، سعید. (۱۳۹۸). تعیین اولویت‌های گردشگری و سرمایه‌گذاری در مناطق نمونه گردشگری روستایی شمال غرب استان گیلان. *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۴(۲)، ۴۹۱-۵۰۷.
- اندایش، یعقوب؛ افقه، سید مرتضی و عباس‌نژاد، قاسم. (۱۴۰۱). بررسی جایگاه گردشگری دریایی و توسعه منطقه‌ای استان خوزستان در مقایسه موردی با استان‌های ساحلی جنوب کشور (با روش تاپسیس). *تحلیل‌های اقتصادی توسعه ایران*، ۸(۲)، ۴۴-۱۹.
- حجاریان، احمد. (۱۴۰۱). تحلیل مضامین مؤثر بر گردشگری پایدار روستایی مناطق روستایی استان اصفهان. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۷(۵۹)، ۱۱۵-۱۵۱.
- حسینی، علی و رحیم‌زاده، معصومه. (۱۳۹۸). آینده‌نگاری صنعت گردشگری در شهر تهران. *مجله گردشگری شهری*، ۶(۱)، ۱۳۵-۱۴۸.
- حسینی، سید مرتضی؛ منشی‌زاده، رحمت‌الله؛ رضویان، محمدتقی و مریدالسادات، پگاه. (۱۳۹۸). واکاوی موانع گردشگری روستایی برای رسیدن به توسعه پایدار اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی با رویکرد کارآفرینانه (مورد مطالعه: شهرستان کیار - استان چهارمحال و بختیاری). *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۸(۳)، ۶۰۹-۶۳۷.
- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و قادری، اسماعیل. (۱۳۸۱). نقش گردشگری روستایی در توسعه روستایی (نقد و تحلیل چهارچوب‌های نظری). *نشریه مدرس*، ۶(۲)، ۲۳-۴۱.
- سازمان جهانی جهانگردی. (۱۳۷۹). *برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای جهانگردی* (دکتر محمود عبدالله‌زاده، مترجم). دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- سرگزی، سعید؛ حسونند، داریوش و آسایش، حمید. (۱۳۹۹). تحلیل راهبردی توسعه صنعت گردشگری روستایی در شرایط اقتصاد

- ایران. جغرافیایی فضای گردشگری، ۹ (۳۶)، ۵۵-۷۶.
- قادری، رضا و حاجی زاده، ایوب. (۱۳۹۴). ضرورت توسعه روستایی و نقش آن در توسعه ملی. *اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پاک*، تهران.
- مجیدی ده شیخ، حکیمه؛ صفرا بادی، اعظم و گلی، علی. (۱۳۹۶). آمایش منطقه‌ای جاذبه‌های گردشگری با تأکید بر توان‌های اکوتوریسم (استان کهگیلویه و بویراحمد). *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۸ (۲۹)، ۶۱-۸۲.
- مشکینی، ابوالفضل و حیدری، تقی. (۱۳۹۰). ارزیابی توسعه گردشگری شهر زنجان با استفاده از مدل SWOT (نمونه موردی: منطقه زنجان‌رود). *فضای جغرافیایی*، ۱۱ (۳۵)، ۳۷-۶۴.
- معرفی، ابوالفضل؛ صدری، آرش؛ غلامی‌نورآباد، هادی و سعیدی، بهزاد. (۱۴۰۱). نقش خوشه‌های گردشگری در توسعه منطقه‌ای (نمونه موردی: خوشه گردشگری قم). *تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۲۲ (۶۷)، ۱۵۳-۱۷۰.
- موسوی، میرنجف؛ آفتاب، احمد؛ مجنونی، علی و نیرومند شیشوان، صغری. (۱۳۹۸). توسعه گردشگری مناطق روستایی با تأکید بر اولویت‌های سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها (مطالعه موردی: استان آذربایجان شرقی). *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۹ (۳۹)، ۵۴-۳۵.
- نفر، فرشته و ابوالحسنی، پویا. (۱۴۰۲). تأثیر توسعه گردشگری بر توسعه اقتصادی. *اقتصاد کاربردی*، ۱۳ (۴۵)، ۱-۱۵.

References

- Ahmadi, M., & Abbasi, F. (2021). Analyzing the economic obstacles of tourism development in rural areas using the basic theory (Case study: Target villages for tourism in Zanjan province). *Tourism and Development Quarterly*, 10(2), 277-296. [In Persian]
- Akbari, M., & Moradpoor, A. (2014). Tourism in Chabahar, an opportunity for sustainable development (With emphasis on geotourism). *Journal of Social Issues and Humanities*, 2(12), 41-46.
- Amare, W., Yihalem, K., & Ying, L. (2021). Culinary tourism as a driver of regional economic development and socio-cultural revitalization: Evidence from Amhara National Regional State, Ethiopia. *Journal of Destination Marketing & Management*, 19, 1-11.
- Amir-Entakhi, S., Vaysi, R., Subbkar, M., & Mahmoudi-nia, S. (2018). Determination of tourism and investment priorities in sample areas of rural tourism in the northwest of Gilan province. *Human Settlement Planning Studies*, 14(2), 491-507. [In Persian]
- Andaysh, Y., Ofogheh, S. M., & Abbas Nejad, Q. (2022). Examining the position of maritime tourism and regional development of Khuzestan province in a case comparison with the coastal provinces of the south of the country (Using TOPSIS method). *Economic Analysis of Iran's Development*, 8(2), 19-44. [In Persian]
- Androshchuk, L., & Chernenko, N. (2016). The economic and mathematical analysis of migration of employable population as a factor of national modernization in crisis. *East Journal of European Studies*, 7, 35-47.
- Breiby, M. A. (2014). Exploring aesthetic dimensions in a nature-based tourism context. *Journal of Vacation Marketing*, 20(2), 163-173.
- Butler, R., & Clark, G. (1992). Tourism in rural areas: Canada and the United Kingdom. In *Tourism in Rural Areas: Canada and the United Kingdom*. CAB International.
- Cavaco, C. O. (1999). Turismo rural nas políticas de desenvolvimento do turismo em Portugal. In *Desenvolvimento Rural – Desafio e Utopia* (pp. 281-292). CEG.
- Cerí'c, D. (2016). Overestimating the role of tourism in rural areas on the example of selected regions in Poland and Croatia. *Studia Obszarów Wiejskich*, 43(1), 73-84.
- Cheng, J., Jing, X., & Zhenfang, H. (2019). Spatiotemporal analysis of regional tourism development: A semi parametric geographically weighted regression model approach. *Habitat International*, 87, 1-10.

- Choi, H. S. C., & Sirakaya, E. (2005). Measuring residents' attitude toward sustainable tourism: Development of sustainable tourism attitude scale. *Journal of Travel Research*, 43(4), 380-394.
- Das, M., & Chatterjee, B. (2015). Ecotourism: A panacea or a predicament? *Tourism Management Perspectives*, 32(1), 73-83.
- Dominguez, T., Darcy, S., & Alén González, E. (2014). Competing for the disability tourism market: A comparative exploration of the factors of accessible tourism competitiveness in Spain and Australia. *Tourism Management*, 47, 261-272.
- Equipe, M. I. T., Paris, F., & Duhamel, P. (2008). *Tourismes, 1: Lieux Communs*. Belin.
- Gunn, C., & Var, T. (2002). *Tourism planning*. Routledge.
- Hajimirrahimi, S. D., Esfahani, E., Van Acker, V., & Witlox, F. (2017). Rural second homes and their impacts on rural development: A case study in East Iran. *Sustainability*, 9(4), 531-547.
- Hajjarian, A. (2022). Analysis of themes affecting sustainable rural tourism in rural areas of Isfahan province. *Tourism Management Studies*, 17(59), 115-151. [In Persian]
- Higgins-Desbiolles, F. (2004). More than an industry: The forgotten power of tourism as a social force. *School of Management, University of South Australia*, 27(6), 1192-1208.
- Holden, A. (2000). *Environment and tourism* (2nd ed.). Routledge Introductions to Environment Series.
- Hosni, A., & Rahimzadeh, M. (2018). Foresight of the tourism industry in Tehran. *Urban Tourism Magazine*, 6(1), 135-148. [In Persian]
- Hosseini, S. M., Manshizadeh, R., Razovian, M. T., & Murid Elsadat, P. (2018). Analysis of rural tourism obstacles to achieve sustainable economic development of rural settlements with an entrepreneurial approach (Case study: Kiyar city - Chaharmahal and Bakhtiari province). *Social Studies and Research in Iran*, 8(3), 609-637. [In Persian]
- Ibanescu, B. (2018). Consequences of peripheral features on tourists' motivation: The case of rural destinations in Moldavia, Romania. *Journal of Settlements and Spatial Planning*, 4(1), 191-205.
- Jucan, C. N., & Jucan, M. S. (2013). Travel and tourism as a driver of economic recovery. *Procedia Economics and Finance*, 6(4), 81-88.
- Kadri, R., & Hajizadeh, A. (2014). The necessity of rural development and its role in national development. *First National Conference on Tourism, Geography and Clean Environment*, Tehran. [In Persian]
- Kaspar, C. (1975). *Die Fremdenverkehrslehre im Grundriss*. Institut für Fremdenverkehr und Verkehrswirtschaft an der Hochschule St. Gallen.
- Kim, H. J., & Woo, E. (2015). Tourism expansion and economic development: The case of China. *Tourism Management*, 27(4), 84-193.
- Lee, T. H. (2013). Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development. *Tourism Management*, 34(3), 37-46.
- Lin, Z., Chen, Y., & Filieri, R. (2017). Resident-tourist value co-creation: The role of residents' perceived tourism impacts and life satisfaction. *Tourism Management*, 61(7), 436-442.
- Liu, C. H., Tzeng, G. H., & Lee, M. H. (2012). Improving tourism policy implementation: The use of hybrid MCDM models. *Tourism Management*, 33, 413-426.
- Ma, X. L., Wang, R., Dai, M. L., & Ou, Y. H. (2022). The action logic and interpretation framework of residents' resistance in rural tourism development. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 51, 79-87.
- Majidi Deh Sheikh, H., Safarabadi, A., & Goli, A. (2016). Regional planning of tourist attractions with an emphasis on the potential of ecotourism (Kohgiluyeh and Boyer Ahmad provinces). *Urban Research and Planning Quarterly*, 8(29), 61-82. [In Persian]
- Meshkini, A., & Heydari, T. (2010). Evaluation of Zanjan tourism development using SWOT model (Case example: Zanjanroud region). *Geographical Space*, 11(35), 37-64. [In Persian]

- Moaredi, A., Sadri, A., Gholami-Noorabad, H., & Saidi, B. (2022). The role of tourism clusters in regional development (Case example: Qom tourism cluster). *Applied Research of Geographical Sciences*, 22(67), 153-170. [In Persian]
- Mousavi, M., Aftab, A., Majnoui, A., & Niromand Shishvan, S. (2018). Development of tourism in rural areas with emphasis on infrastructure investment priorities (Case study: East Azarbaijan province). *Journal of Space Geographical Analysis*, 9(31), 35-54. [In Persian]
- Müller, D. K., & Jansson, B. (Eds.). (2007). *Tourism in peripheries: Perspectives from the Far North and South*. CAB International.
- Muresan, I., Oroian, C., Harun, R., Arion, F., Porutiu, A., Chiciudean, G., Todea, A., & Lile, R. (2016). Local residents' attitude toward sustainable rural tourism development. *Sustainability*, 8(1), 100-112.
- Nafer, F., & Abolhasani, P. (2023). The impact of tourism development on economic development. *Applied Economics*, 13(45), 1-15. [In Persian]
- Overcoming data size and quality problems. (2020). *Journal of Transportation Engineering, Part B: Pavements*, 146(2), 04020022.
- Roberts, L., Hall, D., & Morag, M. (2017). *New directions in rural tourism*. Routledge.
- Ruknuddin Eftekhari, A. R., & Qadri, I. (2002). The role of rural tourism in rural development (Criticism and analysis of theoretical frameworks). *Modares Publication*, 6(2), 23-41. [In Persian]
- Sargazi, S., Hassanvand, D., & Asayesh, H. (2019). Strategic analysis of the development of the rural tourism industry in the conditions of Iran's economy. *Geography of Tourism Space*, 9(36), 55-76. [In Persian]
- Van Heerden, C. H. (2010). An exploratory analysis of leisure caravanning in the Kruger National Park in South Africa. *Innovative Marketing*, 6(1), 66-72.
- Wang, S., & Xu, H. (2015). Influence of place-based senses of distinctiveness, continuity, self-esteem and self-efficacy on residents' attitudes toward tourism. *Tourism Management*, 47(1), 241-250.
- World Tourism Organization. (2000). *National and regional tourism planning* (M. Abdollahzadeh, Trans.). Cultural Research Office. [In Persian]
- Zhang, G., & Xing, L. (2023). Research on tourism economic effect under the threshold of new-type urbanization in coastal cities of China: From the perspective of development economics. *Ocean & Coastal Management*, 239, 106587.